

HANDREIKING VRIJWILLIGE DIVERSITEIT

PRETTIG KENNISMAKEN MET
VRIJWILLIGERSWERK

Gemeente **Leeuwarden**

WELKOM IN LEEUWARDEN AL EEUWENLANG KOMEN MENSEN UIT DIVERSE LANDEN NAAR NEDERLAND. ZE ZIJN OP DE VLUCHT OF OP ZOEK NAAR WERK EN EEN BETERE TOEKOMST. MOMENTEEL WONEN ER IN LEEUWARDEN ONGEVEER 8500 ALLOCHTONEN. DE GEMEENTE LEEUWARDEN VINDT HET BELANGRIJK DAT IEDEREEN IN LEEUWARDEN – DUS OOK DEZE NIEUWE LEEUWARDERS – PRETTIG KAN LEVEN, WONEN, WERKEN EN STUDEREN. HET VOLGEN VAN EEN INBURGERINGTRAJECT HELPT HIERBIJ. VOOR EEN GOEDE INZET VAN DEZE TRAJECTEN WILLEN WE ANTWOORDEN OP VRAGEN ALS: HOE KRIJGEN WE ALLOCHTONE INWONERS EN (VRIJWILLIGE) INBURGERAARS ZOVER OM EEN INBURGERINGTRAJECT TE VOLGEN? WAT HEBBEN MENSEN NODIG OM TE WORDEN WAT ZE KUNNEN EN WILLEN ZIJN EN HOE KAN MEN NOG BETER PARTICIPEREN IN WIJK, BUURT, SCHOOL OF WERK? KORTOM: HOE KUNNEN WE (VRIJWILLIGE) INBURGERAARS UITDAGEN DE TAAL (NOG) BETER TE LEREN EN HUN TALENTEN TE GEBRUIKEN.

Leeuwarden doet daarom mee aan het innovatietraject 'wijkgerichte inburgering'. Dit traject is, samen met 7 andere gemeenten, door het ministerie van VROM/WWI ingezet om de wijkstructuur beter te benutten voor inburgeren. Het traject levert werkwijzen – zoals deze handreiking – op waar andere gemeenten weer hun voordeel mee kunnen doen.

In 2010 en 2011 gaat de gemeente Leeuwarden – in een serie praktische handreikingen – de ervaringen van het innovatietraject vastleggen. De handreikingen geven onder ander inzicht in:

- het onderzoek naar de motivatoren
- de werving en organisatie van voortrajecten voor vrijwillige inburgeraars
- (ontmoeting)activiteiten
- mogelijkheden om de onderwijswereld te vervlechten met de inburgering
- prettig kennismaken met vrijwilligerswerk: vrijwillige diversiteit.

> **WAT LEERT U VAN DEZE HANDREIKING?**

We willen u in deze handreiking 'vrijwillige diversiteit' laten zien hoe je vrijwilligerswerk bij allochtone Nederlanders onder de aandacht kunt brengen en stimuleren. Wij hebben ervaren dat wanneer onze 'nieuwe Leeuwarders' meedoen aan vrijwilligerswerk, dit voor iedereen voordeel oplevert. Enerzijds kunnen allochtonen hun competenties uitbreiden

en nieuwe kennis én (werk)ervaring opdoen. Anderzijds geeft vrijwilligerswerk het integratieproces een flinke boost. Bovendien biedt het werkgevers de kans om hun interculturele blik en werkprocessen te verbreden en te verrijken. Helaas komen partijen lang nog niet altijd op eigen kracht bij elkaar. Deze handreiking biedt u handvaten om deze ontmoeting te organiseren en vrijwilligerswerk voor alle betrokken partijen tot een succes te maken. Kortom: we laten u zien hoe we de vrijwillige diversiteit in Leeuwarden succesvol hebben vormgegeven.

“DOOR HET DOEN VAN VRIJWILLIGERSWERK BEN IK ZELFVERZEKERDER GEWORDEN. NU WIL IK GRAAG DOORGROEIEN NAAR EEN BETAALDE BAAN.”

> WAT KAN VRIJWILLIGERSWERK BEWERKSTELLIGEN?

Vrijwilligerswerk bevordert de participatie van allochtonen en biedt een bijdrage aan de emancipatie van allochtone vrouwen en mannen. Voor deelnemers kan het een belangrijke opmaat naar betaald werk zijn: door het doen van vrijwilligerswerk worden deelnemers zelfverzekerder en raken ze ervan overtuigd dat ze de stap naar een betaalde baan daadwerkelijk kunnen zetten. Ook de deelnemende organisaties profiteren van vrijwilligerswerk: een organisatie die een afspiegeling is van de multiculturele samenleving is herkenbaar en geloofwaardig.

Het bevorderen van diversiteit in vrijwilligerswerk

In Leeuwarden bevorderen we diversiteit in vrijwilligerswerk in het project "Prettig Kennismaken met Vrijwilligerswerk". Dit project is een samenwerkingsproject

SAMENWERKENDE ORGANISATIES

- WERVING: SCHOLEN, OPBOUWWERK (VOOR WERVING VAN ORGANISATIES IN DE WIJK)
- VOORLICHTING: WELZIENSORGANISATIES, TAALAANBIEDERS/ROC (VOORLICHTING BINNEN INBURGERING)
- PLAATSING: DIVERSE VRIJWILLIGERS-, SPORT- EN OUDERENORGANISATIES, RONALD MC DONALD HUIS, BUURTHUIZEN, GGD, SCHOLEN
- UITVOERING: WELZIENSORGANISATIES, VRIJWILLIGERSSERVICEPUNT

tussen verschillende organisaties en sluit aan bij inburgerings- en participatietrajecten. Niet als doel, maar als middel gebruiken we ook voor de inburgeraars de participatieladder. We geloven dat iedereen stappen op deze ladder kan maken. Het meedoen aan vrijwilligerswerk is hierin een belangrijke trede.

DE PARTICIPATIELADDER

1 GEÏSOLEERD

2 SOCIALE CONTACTEN BUITENSHUIS

3 DEELNAME GEORGANISEERDE ACTIVITEITEN

4 ONBETAALD WERK

5 BETAALD WERK MET ONDERSTEUNING

6 BETAALD WERK

> UITVOERING EN WERKWIJZE

De Leeuwarder aanpak bij het project 'Prettig Kennismaken met Vrijwilligerswerk' bestaat in hoofdlijnen uit de volgende 5 stappen:

1. Het werven van deelnemers

Om deelnemers te werven is in de eerste plaats aansluiting gezocht bij inburgeringsgroepen: binnen het

inburgeringsprogramma is stage en/of vrijwilligerswerk een belangrijk onderdeel. Maar ook de aansluiting bij andere duale trajecten waaraan allochtonen meedoen en de spontane aanmeldingen via het vrijwilligersservicepunt zorgen voor deelnemers. Bovendien kun je deelnemers werven via diverse programma's, trajecten en activiteiten van de samenwerkende organisaties.

FEESTELIJKE PROMOTIE VAN HET PROJECT

IN LEEUWARDEN IS EEN FEEST GEORGANISEERD VOOR ALLE DEELNEMERS DIE ACTIEF VRIJWILLIGERSWERK DOEN OF HEBBEN GEDAAN. DOEL VAN HET FEEST WAS OM DEZE VRIJWILLIGERS IN HET ZONNETJE TE ZETTEN EN OM TOEKOMSTIGE DEELNEMERS TE STIMULEREN DEEL TE NEMEN AAN VRIJWILLIGERSWERK. VRIJWILLIGERS KREGEN EEN CERTIFICAAT EN ERVARINGSDESKUNDIGEN (VRIJWILLIGERS EN ORGANISATIES) VERTELLEN OVER HUN POSITIEVE ERVARINGEN.

2. Het voorlichten van deelnemers

Voor het project "Prettig Kennismaken met Vrijwilligerswerk" is in Leeuwarden speciaal een voorlichtingstraining ontwikkeld. In deze training krijgen deelnemers uitgebreide informatie over alle facetten van het

vrijwilligerswerk. Zo is er veel aandacht voor het nut en toekomstperspectief voor de deelnemers, de verschillende soorten vrijwilligerswerk en vaardigheden op de werkvloer. Er moeten vaak cultuurverschillen overwonnen worden. In Nederland is vrijwilligerswerk een gangbaar fenomeen. In veel andere landen is het werken 'voor niks' helemaal niet zo gebruikelijk. Tijdens de trainingen maken we veelvuldig gebruik van ervaringsdeskundigen en worden verschillende organisatiebezoeken afgelegd. De groepsgewijze voorlichtingstraining bestaat uit 6 bijeenkomsten van 2.5 uur.

3. Het intaken van deelnemers

Tijdens een nadere kennismaking inventariseren we een aantal zaken, zoals persoonlijke gegevens, de scholings- of werkachtergrond, interesses, leerwensen

en de voorkeur voor het type vrijwilligerswerk. Met deze gegevens probeert een bemiddelaar de deelnemer te leren kennen, vertrouwen te winnen en te ontdekken wat hij of zij wil doen en leren. Ook komt de niet-vrijblijvendheid van vrijwilligerswerk aan bod.

Aan het eind van het intakegesprek beoordelen zowel de deelnemer als de bemiddelaar of zij het bemiddelingstraject gezamenlijk gaan starten. Om een vlot vervolg te geven aan deze kennismaking wordt direct een vervolgspraak gemaakt. In de tussentijd gaat de bemiddelaar op zoek naar passende vrijwilligerswerkzaamheden voor de deelnemer. De bemiddelaar waarmee het intakegesprek wordt gevoerd blijft de vaste contactpersoon voor de deelnemer.

BEMIDDELAARS MOETEN AFFINITEIT HEBBEN MET DE DOELGROEP, ZICH GEDULDIG KUNNEN OPSTELLEN EN GESCHOOLD ZIJN IN INTERCULTUREEL COMMUNICEREN. ZE MOETEN BOVENDIEN WETEN HOE VERSCHILLENDE ORGANISATIES WERKEN EN OP WELKE MANIEREN DEZE ORGANISATIES KUNNEN BIJDAGEN AAN DE INTEGRATIE VAN DE DEELNEMERS.

4. Het bemiddelen van deelnemers

Het eerste bemiddelingsgesprek vindt ongeveer een week na het intakegesprek plaats. In de tussentijd heeft de bemiddelaar minimaal 1 en maximaal 3 beschikbare vrijwilligersplaatsen bij organisaties geïnventariseerd die passen bij de wensen van de deelnemer. Deze worden doorgesproken met de deelnemer tijdens het eerste bemiddelingsgesprek. Het voeren van bemiddelingsgesprekken is maatwerk. Van tevoren is niet in te schatten hoeveel tijd het een bemiddelaar gaat kosten om een deelnemer te koppelen aan passend vrijwilligerswerk. Het aantal bemiddelingsgesprekken (en ook de diepgang ervan) hangt af van de behoefte van de deelnemer en de mate waarin hij/zij in staat is zelfstandig een passende vrijwilligersplek te benaderen. De deelnemer wordt uiteraard goed

voorbereid op het sollicitatiegesprek. Tijdens dit sollicitatiegesprek moet de deelnemer zelf het gesprek voeren; bij de eventuele aanwezigheid van de bemiddelaar is deze 'slechts' een steuntje in de rug.

5. Vinger aan de pols en communicatie

Na een succesvolle match wordt, met zowel de vrijwilliger als de organisatie, door de betrokken bemiddelaar contact onderhouden. Deze begeleiding werkt naar beide partijen preventief en is gericht op het voorkomen van uitval. De nazorg vindt plaats in de periode vanaf de match tot een half jaar na de match. Dit gebeurt telefonisch, per e-mail en/of door persoonlijke gesprekken. De wijze waarop nazorg wordt geboden hangt af van de wensen en behoeften van de deelnemer. Na een half jaar vindt een afsluitend gesprek plaats met de deelnemer en een gesprek met de organisatie

(evt. gezamenlijk indien gewenst en mogelijk). De deelnemer kan – in overleg met de organisatie – actief blijven als vrijwilliger. De deelnemer kan natuurlijk ook na gaan denken over het zetten van een volgende stap. Hij of zij kan hiervoor gebruik maken van de activiteiten en ondersteuning vanuit andere activiteiten die door de samenwerkende organisaties worden georganiseerd (coaching, 1001K traject toeleiding naar werk).

> SUCCESVOORWAARDEN EN TIPS

CONCREET RESULTAAT

In Leeuwarden leeft het vrijwilligerswerk bij de doelgroep. Een aantal deelnemers stapt er bewust in om de volgende stap te kunnen maken richting bijvoorbeeld betaald werk.

Het gehanteerde concept (voorlichting, training, begeleiding, communicatie met organisaties en nazorg) is de sleutel tot het succes. Deelnemers zijn enthousiast, er is weinig uitval en een aantal mensen heeft de stap naar werk al daadwerkelijk gezet.

Citaat uit het eindverslag: 'Deelnemers voelen zich uitgedaagd, stijgen boven zichzelf uit en willen verder. Door het enthousiasme van de deelnemers komen er ook weer nieuwe deelnemers (mond tot mond reclame)!'

SUCCESVOORWAARDEN

- Voorlichting – bijvoorbeeld binnen de context van inburgering – is een pré.
- Zorg voor goede communicatie en informatie-uitwisseling met de betrokken organisaties.
- Zorg ervoor dat vóór het einde van het traject al bekend is wat de vervolgstap is.
- Breng vrijwilligerswerk op allerlei festiviteiten onder de aandacht en zet de vrijwilligers zo nu en dan in het zonnetje.
- Vertel vrijwilligers dat moeilijkheden vaak ook iets positiefs kunnen opleveren.

Deelnemster Mirian

Mirian uit de Dominicaanse Republiek heeft een vrijwilligersstage gedaan bij buurthuis Tjerk Hiddes. De stage is inmiddels afgelopen: "Ik ga parttime werken. En ik doe veel voor de school van mijn kinderen: ik ga soms mee naar de bibliotheek, ik heb geholpen bij het jaarlijkse sprookje en ik heb me opgegeven als begeleider voor het schoolreisje. Ik vind het leuk om te doen en ik leer er veel van".

ÉÉN VAN ONZE DEELNEEMSTERS WILDE STOPPEN MET HAAR VRIJWILLIGERSWERK. ZE VOND HET WERK (MET KINDEREN) ERG LEUK OM TE DOEN. MAAR ZE WAS ERVAN OVERTUIGD DAT EEN NAASTE MEDEWERKSTER VAN DE ORGANISATIE HAAR NIET AARDIG EN OOK NIET COMPETENT VOND. WANT ALS ZIJ BIJVOORBEELD WILDE "BEZEMEN", WERD DE BEZEM UIT HAAR HANDEN GERUKT. DOOR NIET IN TE GAAN OP HAAR VERZOEK OM OVERGEPLAATST TE WORDEN EN HAAR TE STIMULEREN MET DE MEDEWERKER TE GAAN PRATEN (EN DOOR HAAR GOED VOOR TE BEREIDEN OP DAT GESPREK!) IS ZE NIET GESTOPT. UITEINDELIJK BLEEK DAT DE MEDEWERKER DAT DEED OMDAT ZE VOND DAT JE HET NIET KAN MAKEN OM EEN VRIJWILLIGER TE LATEN SCHOONMAKEN.

TIPS VOOR SUCCESVOLLE VRIJWILLIGERSWERKTRAJECTEN

- Bereid de deelnemer goed voor op vrijwilligerswerk, bijvoorbeeld binnen de inburgering.
- Ga samen met de deelnemers op bezoek bij organisaties zodat ze zelf kunnen zien wat de mogelijkheden zijn.
- Zet rolmodellen (ervaringsdeskundigen) in bij het geven van voorlichting. Dit werkt heel goed, het motiveert deelnemers. Rolmodellen zijn onmisbaar, zij triggeren de deelnemers op wat ze zelf nog kunnen ontwikkelen.
- Het onderhouden van persoonlijk contact – ook met de mensen die uiteindelijk niet verder gaan met vrijwilligerswerk – is een goede investering voor de lange termijn. Het is belangrijk dat deelnemers niet terug vallen in hun oude patroon. Zij kunnen heel goed op een ander traject verder gaan. Vinger aan de pols houden is wel belangrijk.
- Begeleiding vergroot het inzicht van de deelnemer en vergroot de kans op een duurzame plaats. Door persoonlijke begeleiding en nazorg wordt de kans op uitval verkleind.
- Zorg ervoor dat de organisatie is toegerust om allochtone vrijwilligers te ontvangen.
- Miscommunicatie op de werkvloer komt vaak voor, vooral omdat veel medewerkers denken dat zij weten wat belangrijk voor allochtonen is. Ze vergeten er vaak naar te vragen.
- Laat het vrijwilligerswerk aansluiten bij de interesses van de deelnemers.
- Ontvangende organisaties moeten tijd hebben om een deelnemer te ondersteunen. Goede ondersteuning is noodzakelijk voor succes.
- Nederlandse codes en regels zijn niet altijd vanzelfsprekend. Een praktijkvoorbeeld: een deelnemer vertelt plotseling dat ze weggaat omdat ze met haar kind een afspraak bij de dokter heeft. Haar begeleider reageert boos. De deelnemer reageert op haar beurt verontwaardigd: ze moet toch naar de dokter! Er was haar niets uitgelegd over de regels binnen de organisatie.
- Bekijk met de mensen die niet verder willen gaan wat er aan de hand is. Zeg niet klakkeloos dat je een overplaatsing gaat regelen. Het is goed voor een vrijwilliger om moeilijkheden te zien en die proberen te overwinnen.

> ALS U MEER WILT WETEN

neemt u contact op met:

Team Inburgering

Werkplein Leeuwarden
Tesselschadestraat 33-35
8913 HA Leeuwarden

Tel: (058) 233 88 86

E-mail: inburgering@leeuwarden.nl

U bent van harte welkom!

Gemeente **leeuwarden**

Gemeente **L**eeuwarden